

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2729/2020
20.05.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Сврзић, адвокат из ..., против туженог Дома здравља из Смедеревске Паланке, чији је пуномоћник Општински правобранилац из Смедеревске Паланке, ради поништаја решења, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3147/19 од 27.02.2020. године, на седници одржаној 20.05.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3147/19 од 27.02.2020. године.

Образложење

Основни суд у Великој Плани, Судска јединица у Смедеревској Паланци, пресудом П1 147/18 од 10.07.2019. године, поништио је као незаконито решење туженог број ... од ...2015. године којим је тужиљи престао радни однос код туженог са ...2015. године (став први изреке). Обавезао је туженог да врати тужиљу на рад, у року од 8 дана од пријема пресуде под претњом принудног извршења (став други изреке). Обавезао је туженог да накнади тужиљи трошкове парничног поступка у износу од 213.000,00 динара, у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења (став трећи изреке).

Апелациони суд у Београду, пресудом Гж1 3147/19 од 27.02.2020. године, одбио је као неосновану жалбу туженог и потврдио пресуду Основног суда у Великој Плани, Судска јединица Смедеревска Паланка П1 147/18 од 10.07.2019. године (став први изреке). Одбио је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби (став други изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13 - УС, 74/13 – УС, 55/14 и 87/18) и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности на основу члана 408. ЗПП. У ревизији се указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, када се наводи да је „став Апелационог суда у Београду контрадикторан и противречан“. Међутим, због наведене битне повреде одредаба парничног поступка ревизија се не може изјавити, с обзиром на то да иста није прописана као разлог за изјављивање ревизије одредбама члана 407. став 1. тачка 1-3. ЗПП. У преосталом делу наводима ревизије, због битне повреде одредаба парничног поступка као ревизијског разлога се не доводи у сумњу законитост и правилност побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била запослена код туженог и обављала послове ... у ... ординацији. Тужила је по квалификацији ... Оспореним решењем туженог од ...2015. године, тужили је престао радни однос због технолошких, економских и организационих промена и престанка потребе за обављањем послова које је тужила обављала. Министарство здравља-Сектор за здравствено осигурање дописом од 07.10.2015. године доставило је туженом Закључак Владе од 02.10.2015. године, који се односи на решавање проблема вишка запослених у стоматолошким службама, критеријуме за утврђивање вишка запослених у стоматологији, дефинисаних од стране надлежних синдиката, уз указивање на примену одредбе члана 158. Закона о раду, а у смислу одредбе члана 179. став 5. тачка 1. истог закона. Тужени је према претходном упутству донео Одлуку о покретању поступка за утврђење вишка запослених у Служби за стоматолошку и здравствену заштиту 28.10.2015. године и формирао комисију која је дефинисала критеријуме, те прикупила и обрадила податке потребне за утврђивање вишка запослених После тога, тужени је донео Правилник о изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места, са табеларним прегледом радних места и описом послова 17.11.2015. године, а затим и Одлуку о престанку потребе за обављањем одређених послова 19.11.2015. године. Наведеном одлуком, утврђено је да од укупног броја запослених у Служби за стоматолошку здравствену заштиту 34 запослена, престала потреба за обављањем послова десет запослених и то три лекара, пет зубних техничара, од чега су четири зубна техничара на пословима стоматолошке сестре (не поседују овлашћену лиценцу за рад на радном месту на коме се налази) и један на пословима у зубној техници (средња зуботехничка школа) и две стоматолошке сестре (са средњом медицинском школом). Критеријуми на основу којих је донета одлука о престанку потребе за обављањем одређених послова у Служби за стоматолошку здравствену заштиту туженог, дефинисала је комисија коју је оформио тужени, а конкретно за стоматолошке сестре то су: одговарајућа стручна спрема и звање за радно место, односно запослени који не поседују одговарајућу лиценцу, дужина коришћења плаћеног одсуства и дужина радног стажа оствареног у радном односу код послодавца (тужба је поднета 24.02.2016. године).

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, правилно је примењено материјално право, када је оспорено решење о престанку радног односа тужили отказом уговора о раду поништено као незаконито и обавезан тужени да врати тужилу на рад, зато што се тужени у поступку спровођења рационализације запослених придржавао упутстава

добијених од стране ресорног министарства, али не и критеријума за утврђивање вишка запослених у стоматологији, који су достављени уз Закључак Владе, који се односе на решавање проблема вишка запослених у стоматолошким службама, већ је применио критеријуме које је предложила комисија.

У спору из радног односа, суд, законитост оспореног решења цени са становишта правилне примене материјалног права, повреде правила поступка и чињеничног стања из оспореног решења.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) је прописано да, запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то: ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Одредбама члана 153. – 160. Закона о раду је прописан поступак решавања вишка запослених.

Према образложењу оспореног решења о престанку радног односа тужилци отказом уговора о раду, донетом на основу одредбе члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, Одлуком о престанку потребе за обављањем одређених послова број ... од 19.11.2015. године, утврђени су послови за чијим обављањем је престала потреба код послодавца Дома здравља Смедеревска Паланка, услед технолошких, економских и организационих промена и да је престала потреба и за радом запосленог који је обављао те послове, као и да је одлуком утврђено да не постоје услови да се запосленом обезбеди премештај на друге послове, рад код другог послодавца, преквалификација, доквалификација и рад са скраћеним радним временом, као и друга права у складу са законом, општим актом уговором о раду, због чега су се стекли услови за отказ уговора о раду и престанак радног односа.

Чланом 4. Одлуке о престанку потребе за обављањем одређених послова туженог од 19.11.2015. године, када су у питању ... сестре, предвиђено је да ће се најпре спровести анкета међу свим запосленима о евентуално добровољном престанку на престанак радног односа у поступку решавања вишка запослених и да уколико након анкете преостали број запослених буде премашивао број и структуру одређену кадровским планом, правилником о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе и правилником о систематизацији, вишком запослених биће проглашени и они запослени који су запослени на радним местима, за које је утврђено да премашују број и структуру утврђену наведеним актима применом критеријума: запослени који испуњавају или који до испуњавања првог услова за остваривање права на пензију недостаје до две године, у складу са прописима о пензијском осигурању по календарском редоследу испуњавања услова. Затим, уколико применом ових критеријума преостали број запослених буде премашивао број и структуру примениће се критеријум, запослени који немају одговарајућу стручну спрему и звање за радно место (не поседују одговарајуће лиценце за рад на радним местима на коме се налазе). Потом, запослени који се дужи временски период налазе на неплаћеном одсуству и запослени са најмањим бројем година, месеци и дана остварених у радном односу код послодавца (послодавцем се сматрају здравствене установе из Плана мреже здравствених установа).

Репрезентивни синдикати у области здравства Републике Србије: Синдикат запослених у здравству и социјалној заштити Србије, Синдикат медицинских сестара и техничара Србије, Грански синдикат здравља и социјалне заштите „Независност“ и Синдикат лекара и фармацеута Србије, предложили су да у поступку рационализације критеријуми за утврђивање вишка запослених у стоматологији буду и то: у складу са критеријумима утврђеним Програмом решавања вишка запослених, да најпре престане радни однос запосленима 1) који добровољно прихвате да им престане радни однос, 2) који у календарској години испуњавају или који до испуњавања првог услова за остваривање права на пензију (старосну) недостају до две године, у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању и 3) који имају најмању оцену применом критеријума из члана 5. овог предлога. То су: 1) резултати рада који се утврђују на основу броја извршених услуга (30% од оцене) и вредности извршених услуга (30% од оцене), 2) година остварених у радном односу код послодавца (40% од оцене). Затим, одредбом члана 6, ако запослени имају једнаке оцене из члана 5. примениће се критеријуми: 1) да, предност имају запослени са одговарајућом школском спремом за послове које обављају, 2) број деце, при чему предност има запослени који има више деце до 26 година старости, према којима има обавезу издржавања и 3) ако су код послодавца запослена оба члана породичног домаћинства, не могу оба бити проглашена технолошким вишком.

У конкретној ситуацији тужени није поступио у складу са предложеним критеријумима за утврђивање вишка запослених утврђених од стране репрезентативних синдиката. Наиме, код туженог према утврђеном, тужила је обављала послове ... у ... ординацији и по квалификацији је ..., док је од 34 запослена престала потреба за обављањем послова од стране 10 запослених, међу којима 4 ... на пословима ... (који не поседују одговарајућу лиценцу за рад на радном месту на коме се налазе), а 1 на пословима у ... (средње ... школа) и 2 ... сестре (са средњом медицинском школом). Тужени је био у обавези да примени трећи критеријум предложен од стране репрезентативног синдиката, који се односи на најмању оцену применом критеријума из члана 5. предлога а не сопствени критеријум који се односи на одговарајућу стручну спрему и звање за радно место (не поседује одговарајућу лиценцу за радно место на коме се налази), затим евентуално критеријуме предвиђене чланом 6. предлога репрезентативних синдиката.

Поред тога, оспорено решење о престанку радног односа тужилци отказом уговора о раду, не садржи јасне разлоге о начину на који је тужени утврдио да је престала потреба, с обзиром на то да у образложењу оспореног решења нису образложени разлози о примењеним критеријумима.

Како тужени у поступку решавања вишка запослених у односу на тужилцу није правилно применио критеријуме, то је оспорено решење о престанку радног односа тужилци незаконито, због чега је правилна одлука којом је обавезан тужени да врати тужилцу на рад у смислу одредбе члана 191. став 1. Закона о раду и без значаја су наводи ревизије, да радно место које одговара стручној спреми тужилце, њеном знању и способностима више не постоји.

При томе, није неопходно даље образлагати ову пресуду, којом се ревизија одбија као неоснована, већ се тужила као ревидент упућује на образложење побијане пресуде, да се непотребно не би понављало у смислу одредбе члана 414. став 2. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 414. став
1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић